

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMECSE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók
könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-
hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adandók.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 fnt — kr.

Hat hónapra 2 fnt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetésesek.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékkel együtt: 1—100
szög 1 fnt 30 kr, a 100-on fölül minden szó 1 krajczárjával számítatik.
E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közléséért
7 kr, kétszeriért 6 kr, többszöriért 5 kr. — Bélyegdíj minden
egyes beiktatásért 30 kr.

A nyiltterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

Előfizetési felhívás.

A

BARS

a jelen számmal II. évfolyamának második fe-
lébe lépett.

Ez alkalommal is teljes bizalommal fordul-
unk t. előfizetőinkhez s lapunk barátaihoz azon
kijelentéssel: hogy az eddig követett irányt szem-
elől nem tévesztjük s ez alapon ajánljuk lapunk-
kat a nagy közönség további jó akaratába.

Léva, jul. 2, 1882.

A szerkesztőség.

Vasuti bizottság

Husz esztendeje, hogy Léván a garamvöl-
gyi vasut tárgyában az első, azután pedig majd
minden évben egy-egy gyűlésezés, tanácsko-
mány tartatott. Ezen gyűlésezések, tanácsko-
mányok mindannyiszor egy-egy bizottságot
küldtek ki, hogy Léva s vidéke számára vasu-
tat létesítsen, azaz ezen vidéket a vasuti közle-
kedéssel összeköttesse.

A kiküldött bizottságok, habár nem köz-
vetlenül, de közvetve sok tekintetben hivatkoz-
hatnak működésük azon eredményére, hogy egyik,
másik körökből való érdekeltség vasuti közle-
kedéssel ellátatott; de azt, hogy kitűzött cél-
juk, a garamvölgyi vasutnak létesítése, bármely
részben eléretett volna, vivmányul föl nem mu-
tathatják, s azzal — bár igyekezeteket, buzgó-
ságokat kétségbe vonni nem lehet, nem dicsé-
kedhetnek.

Az elmúlt június hó 25-én ismét tartott
egy vasuti tanácskozmány Léván, a város kép-
viselőtestülete, városi s vidéki érdekeltek által;
és úgy, mint az előbbi tanácskozmányok, ez
is egy 15 tagból álló bizottságot küldött ki gr.
Hunyady László elnöke alatt „az Esztergom-
Nána lévai vasuti vonal létesítésének előmozdi-
tására.”

Szívvel örülünk e mozgalomnak.

S habár a Lévát s vidékét érdeklő vasut
tárgyában a multból szerzett tapasztalások nem
kecségethetnek is valami vérmes reményekkel,
— a mennyiben az osztrák államvasutal telt
eddig érintkezések annak tulkövetelése miatt
meddőknek bizonyultak s e szempontból a ki-
küldött bizottság a munkásságra nem sok bátorit-
ást merithet, — hinni szeretjük mégis, hogy a
multnak csalódásai, keserőségei nem fogják el,
s visszariasztani a működéstől, hanem inkább
megkettőztetik, megedzik erélyét s kitartását;
mert hiszen az auspiciumok valamennyi eddigi
bizottságéinál kedvezőbbek és reményre ger-
jesztők.

A kiküldött bizottság június hó 29-én tar-
totta meg alakulási gyűlést, egyuttal a teendő
sorrendjére nézve is határozott. Mindenek előtt
a magyar királyi kormány és a cs. kir. szaba-
dalmazott osztrák-államvasuti társaság igazga-
tóságával érintkezésbe tenni magát elhatározta,
hogy azoknak rendeletei, nézetei s megállapo-
dásai folytán, a mennyiben ezek az állam és
vasuttársaság között kötött szerződésbe még be-
foglalva nem volnának, kellő tájékozást szerez-
hessen magának s ahhoz képest a teendőkre
nézve kijelölhesse speciális irányát.

Vannak ugyan és pedig számosan, kik e
tekintetben minden akeziót fölöslegesnek talál-
nak, mert hiszen, ugymond — az állami szerző-

désben az érdekeinknek megfelelő vasuti vonal
benn foglaltatik, ez közbejárásunk nélkül is ki-
fog épülni; feledik azonban az ezen nézetet
vallók, hogy a szerződésben bennfoglalt Nána-
lévai vonal nem kötelezőleg van érintve, aztán
az időtartam tíz év, oly hosszú, hogy ezt meg-
rövidíteni mindnyájunk érdeke parancsolja; ezen
időtartamot ennélfogva így átalakítani, mint
azt érdekeink követelik, akezióba-lépés nélkül
aligha volna lehetséges.

Az akeziót, és pedig érdekeink megóvása
szempontjából a legerélyesebbet szükségesnek
véljük, s akkor a kiküldött bizottságnak erélyt,
kitartást és szerencsét kívánunk.

K Ö Z Ő G Y.

A m. kir. pénzügyminiszterium a következő kör-
rendeletet bocsátotta ki a vadászati jegyek megújítása
tárgyában: „Minthogy a vadászat megadóztatásáról
szóló 1875. évi XXI. t. cz. határozatainak módosítása
tárgyában benyújtott törvényjavaslat még ez ideig a
törvényhozás által le nem tárgyalatott, az 1882. év
első felére kiadott vadászati jegyek érvényessége f. évi
június végéig lejár, mindazon felek részére, kik va-
dászati jegyeiket megújítani kívánják, vagy új vadászati
jegyek kiszolgáltatásáért először folyamodnak: az 1875.
XXI. törvényzikk 12. §-ában megállapított tizenkét
(12) fnt., illetőleg hat (6) fnt és a törvény 11. §-ában
említett egyének használatára szolgáló jegyekre nézve
a törvény szerinti két (2) frtnyi bélyegilleték előzetes le-
fizetése mellett a kívánt vadászati jegyek egy évre,
vagyis 1882. évi július 1-től fogva 1883. évi június
végeig terjedő érvényességgel lesznek kiállítandók,
mely ezétra 12—6, illetőleg 2 frtos bélyeggel ellátott
vadászati jegyúrlapok használandók. Oly felek részére,
kik az idézett törvény 9. §-ának határozatai alá eső
vadászati jegyek kiszolgáltatásáért folyamodnak, ilyen
jegyek az idézett szakaszban megállapított 3 évre járó
12 fnt illeték egyévi részletének megfelelő négy (4)
frtnyi összeg előzetes lefizetése mellett szintén csak f.
évi július 1-től 1883. évi június végeig érvényes új
jegyek adhatók ki. A vadászati jegyek kiadása iránti
folyamodványok 50 kr. bélyegilleték alá esnek.”

A megyei törv. hat. bizottság gyűlése.

Bars megye törvényhatósági bizottsága ez évi 2-ik
rendes évnegyedesi közgyűlést június 22-én tartotta
meg.

Elnöklő főispán ur megnyitó beszédében kifejezést
ad azon meggyőződésének, hogy a megye bizottságá-
nak ama határozata, mely szerint közgyűléseit több
más törvényhatóságtól eltérőleg évnegyedeként tartja,
indokolt; indokolja ezt azon érdeklődés, melyet a tör-
vényhatóság tagjai, tekintet nélkül egyéb elfoglaltsá-
gukra, minden alkalommal oly szép számban való meg-
jelenésükkel tanusítanak, s hangsúlyozza, hogy kell is,
miserént ezen közügyek iránti érdeklődés, s ez által
az ügyek menetének elenőrzése a bizottság tagjainál
megmaradjon, mert ez a mily mérvben ingerül szolgál
a tisztikar munkásságának fokozására, ép oly mérvben
szolgál támogatásul az ő s a megye első tisztviselője:
az alispán nehéz földadatának megoldására; kéri tehát
a bizottsági tagokat, hogy tanácsadó s ellenőriző föl-
adatukat jövőben is az eddighez hasonló jóakarattal s
buzgalommal gyakorolják, s ott hol bármi tekintetben
helytelenségeket s esetleg a végrehajtó közegek buz-
galomhiányát észlelnék, ne késsenek s ne habozzanak
az orvoslás céljából fölszólalni.

Ezek előrebocsátása után üdvözli a megjelent
bizottsági tagokat s a közgyűlést megnyitván, mely
sajnálattal jelenti, hogy a megye az elmúlt negyedévben
nemcsak egy régi s buzgó tisztviselőjét veszítte el
Lipp Károly, volt megyei főpénztárnok elhalálása
folytán, de ezenkívül a törvényhatósági bizottság kebe-
lőből elhunytak: Simonyi Sándor és Pfeilmayer
Károly bizottsági tagok; a veszteség, mely a törvény-
hatósági bizottságot az említett derék tisztviselő, illetve
bizottsági tagok elhunytával érte, annál nagyobb, mert
különösen neh. Simonyi Sándor urban, ki a már kive-
szőben levő régi gárdának volt még tiszteletreméltó
tagja, — egy oly tagját veszítte el, ki a megyének egy a
mult, valamint a jelen alkotmányos életében tevékeny

és eredményében hatásos szerepet játszott; inditvá-
nyozza ennélfogva, hogy a fentebb megnevezett tör-
vényhat. bizottsági tagok elhunytá fölötti sajnálatának
a törvényhatóság adion jegyzőkönyvében kifejezést.

Bejeleníti továbbá néhai nngu Radvánszky
Antal val. bel. titk. tanácsos, Zólyom és Thuróc megyék
főispánjának elhunytát; s kijelenti, hogy nem érzi
hivatva magát az elhunyt hazafi honfiai érdemeit elő-
sorolni s államférfini böles szereplését taglálni, de azon
meggyőződésének ad kifejezést, hogy Bars megye köz-
zönsége, — mely az elhunytak a közszolgálatban töltött
50 éves jubileuma alkalmából, elismerésének s szeren-
ese-kívánatának annak idején kifejezést adni sietett, —
abbeli indítványát, mely szerint az elhunyt hazafi el-
halálása fölötti részvétének jegyzőkönyvünkben adas-
sék kifejezés s az Zólyom és Thuróc megyék törvény-
hatóságaival közöltessék: elfogadni kész leend.

Végül mint örvendetes dolgot jelenti be, hogy
Simor János herezegprimás ar Öemineenziája ez év-
ben ünnepeli püspökké lett szenteltetésének 25 éves
jubileumát. Minden ékesszólásnál szebben beszélnek a
nagy férfi hazafiai és emberbaráti érdemeiről s az Isten-
ember által teremtett vallás alapeszményének általa
lett megtestesítéséről — azon számtalan jótétemények s
áldozatok, melyeknek nyomai fennen hirdetik s dicső-
ítik az áldásos kezet s a kitünő főpap kiapadhatlan
áldozatkészségét úgy a széles Magyarhonban, valamint
közvetlenül megyénkben is. A közérzülettel vél tehát
találkozni, midőn inditványozza, hogy ezen ünnepélyes
alkalmából a megye közönsége üdv- és szerencsekívá-
natának, az ünnepelhez intézendő megfelelő átiratban
adjon kifejezést.

7051.6623. Az elnöki megnyitó beszédében tett beje-
lentések és indítványok folytán:

a) Néhai Lipp Károly megyei főpénztárnok, nem
különbén Simonyi Sándor és Pfeilmayer Károly
megyei bizottsági tagok elhunytá fölött, a közszolgálat
és közügyek körül hosszú éveken szerzett érdemeik
elismerése mellett, a legmélyebb sajnálatának a tör-
vényhatóság kifejezést adván, azt jegyzőkönyvében is
megörökíteni rendeli.

b) Az emberbaráti és honfiai érdemekben gazdag,
néhai nngu Radvánszky Antal, val. bel. titk. tanácsos,
Zólyom és Thuróc megyék főispánja, s az ágostai
hitvallásu evangélikus anyaszentegyház magyarországi
egyetemes főfelügyelőjének elhalálása fölötti mély
részvétének a megye közönsége kifejezést adva, azt
jegyzőkönyvében megörökíteni s erről Zólyom s Thu-
róc megyék törvényhatóságait, a jegyzőkönyvi kivonat
áttetele mellett értesíteni rendelte s ennek eszközlésé-
vel az alispánt megbizta.

c) A megye közönsége hálásan méltányolva azon
áldásos működést, melyet főmagassága Simor János
herezegprimás ur Öemineenziája úgy az egész hazában,
mint közvetlenül megyénkben kifogyhatlan jótékony-
ságával tanusít, Öemineenziája püspökké lett szentelte-
tésének 25 éves jubileuma alkalmából, hódoló szeren-
ese kívánatának kifejezést adni elhatározta s ennek
egy megfelelő átiratba leendő foglalásával s az ünne-
pelt főpásztor kezeihez leendő juttatásával a megye
alispánját megbizta.

r. l.

(Folyt. köv.)

Bars megye közig. bizottságának gyűlése.

(Vége.)

II. Markó János fölfüggesztett árvaszéki kiadó
fegyelmi ügyéből kifolyólag, a megyei árvaszéki ügy-
kezelés s az árvapénztár állapotának megvizsgálása a
belügyminiszterium által elrendeltetvén, annak fogana-
tosításával a megye alispánja, a tisztügyész s a megyei
főszámvevő, Sümegh János és Samassa Adolf
közigazgatási bizottsági tagokból álló küldöttség biza-
tott meg.

Szűts András és Kis József kis-sarói volt
előjárók, a személyes szabadság ellen elkövetett vétség
miatt az ar-maróthi kir. törvényszék által 6—6 havi
börtönre ítéltetvén, az illetők községi előjárói állasuk-
tól is elmozdítottak.

III. Jalán, Geletneken, N.-Lonsán és Pilán posta-
hivatalok föllállítása elhatározatott.

IV. A fő orvosok jelentéseiből a mult
havi közegészségügyi viszonyok kielégítő-volta tünt ki.

A kir. adófelügyelő jelentése a következő adóbe-
fizetési eredményt tünteti elő: Májushóban befizettetett:

egyes adó fejében 51,369 frt 76/100 kr., tartozás marad: 609,031 frt 24 kr. Hadmentességi díj befizetett: 399 frt 08 kr., tartozás marad 49,756 frt 3 1/2 kr.

V. A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a zelizi leány iskola építlete fölépítésének költségeit felerészben gróf Breunér Ágoston ur volt szíves elvállalni, a hercegprimás Öminenciája pedig ugyan e czélra 200 frtot méltóztatott adományozni.

A nagy szelesényi róm. kath. iskola fölépítési költségeit ugyancsak a primás Öminenciája 800 frtot, Sümegh János ottani földbirtokos ur pedig 200 frtot adományoztak.

VI. Nagyon fontos s a közérdekléssel találkozó s egyhangulag elfogadott indítványa, mely szerint tekintettel az országos fölföltünö nemzetiségi mozgalmakra s tekintettel különösen megyénket érdeklőleg a garami járásában tapasztalt s egyes tanítók által melegen támogatott s a kir. tanfelügyelő jelentésében is érintett pánszlávisztikus törekvésekre, a garami járási felekezeti iskoláknak a szükséghez képesti államivá tétele iránti javaslat kidolgozására egy bizottság küldetett ki, s a nmg. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium már ez alkalommal fölkéretni határozott, hogy a Vichnye-Peszereyi róm. kath. felekezeti iskola államivá tétessék, mert ezen községek a pánszlávisztikus üzemeknek mintegy góczpontjául tekinthetők.

VII. A z alsó-várad i zsidó zugiskola azonalí bezárása elrendeltetett.

VIII. A nmg. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium a magyar nyelv tanításában érdemeket szerzett, Lábay Gyula zsarnóczai tanítónak 100 frt, Stribik Károly ar-maróthi tanítónak pedig 50 frt jutalomdíjat utalványozott. *)

r. l.

Megyei fürdőink érdekében.

Egészen bele szoktunk már a panaszkodásba.

Bárnyelgyben, akármely dologban ha valami nek hiányát érezzük, ha kár, vagy egyéb baj ér bennünket, vagy hazánkat: panaszaink megszokott frázisaival állunk elő, és hazafias bánatunkban, elkeseredésünkben nem tekintünk körül, nem keressük javító eszközöket; megelégszünk azzal, ha panaszainkkal jól kisírtuk magunkat, e sírás után megkönnyebbült szívvel várjuk az időt és alkalmat az újabb kifakadásokra.

Nemzeti bajaink tömkelegében hasonló panaszokra fakadunk hazai fürdő és gyógyhelyeink ignorálásá felett.

Nagyszámu fürdőhelyeink, természeti szépségük és esodával határos gyógyerejük daczára, nem vétetnek kellő figyelembe, konganak az ürességtől, alig találunk bennök pár száznai vendéget.

Mig ellenben a külföldi fürdőkbe ezeken meg ezen tódulnak.

Talán ott jobb a víz, nagyobb a gyógyhatás, egészségesebb a lég, regényesebb a táj?

Ó, dehogyan! a külföldi fürdők a természet által nyújtott előnyökben nem felette, — de sok tekintetben alatta állanak a magyar fürdőknek. Egyedüli előnyük a mieink fölött abban áll, hogy nagyobb kényelmet nyújtanak, és nagyobb hű-hót esapnak, úgy annyira, hogy mi magyarok is oda hagyjuk magunkat esalogattatni, megvetőleg hátat fordítva hazai fürdőinknek.

*) Az itt említett 150 frtnyi jutalom az ezt megelőzőleg tartott köz. bizottság gyűlésének ajánlata szerint több érdemes tanító között lett volna fő osztandó, de a miniszter azt módosította. A megye közönségének elismerése azonban legyen osztatlan jutalom a derék tanítók hazafias fáradozásának.

Ó, pedig hányan vagyunk, kik gyűlésekben, kasszinókban, szóval és írásban szidjuk a németet itthon, — és mintegy kibékítéssel, a fürdő idejét még is külföldön töltjük!

Szeretteinktől távol, idegen föld vizében, levegőjében keressük enyhülésünket drága pénzért, midőn azt e hon határain belül, biztosabban és olcsóbban is megtalálhatnók!

Hazai fürdőink száma százakra megy, ezeknek legtöbb része kiállja a versenyt a külföldi fürdők gyógyerejével, sőt felül is mulja azokat; természeti szépségekben pedig oly gazdagok, hogy vétek volna őket a külfölddel feleserelni. És mindezek daczára nincs keletük.

Nincs, mert nincs meg bennök a kor kívánta kényelem, czélszerű berendezés, kellő figyelem stb.

Megyéinknek is van két jeles fürdőhelye: Szklénó és Vichnye, kitünő gyógyerővel s természeti szépséggel egyaránt s gazdagon megáldva. De nincs bennök annyi vendég, amennyit jeles tulajdonaiknál fogva megérdemelnének. És miért? azért, mert Magyarországon vannak, hol a természeti gazdag előnyöket nem tudják s nem akarják ok- és czélszerűen fölhasználni.

Ha e gyógyhelyek külföldön volnának, ezrével volna bennök a vendég.

Mert a fürdőket két okból keresi föl az emberiség: egyik gyógyulást, üdülést keres, a másik csak a kényelem és szórakozás kedvéért rándul fürdőre.

Egyik kényelmi, a másik gyógyvendég.

Mindegyiknek más igényei, külön czéljai vannak, és így mindegyiknek más-más eszközöket kell fölhasználnia.

Van-e gondoskodva fürdőinkben mindezekről?

Fájdalom, alig! mert ha az egyik fél teljesen kielégíti kényelmét és kedvére szórakozhatik, a szórakozás zaja kellemetlen hatással van a nyugalmat igénylő gyógyvendégre; s viszont ennek méltányos igényei kielégítésével korlátoztatik a kényelmi vendég szabad és fesztelen szórakozása.

Igy Magyarad (Szánthó Hontm.) azon fürdőhelyeink közé sorozandó, melyeknek czélszerűtlen berendezése, kezelése a fürdőt figyelmen kívül helyezik. Semmi kényelem, semmi csin, sőt életveszélylyel járó, rozant átjárója (hidja) még a szomszéd község határában levő árnyékos helyek fölkeresésében is gátolja az embert.

Szükséges tehát úgy intézkedni, hogy az eltérő igények speciáliter kielégíttessenek: — a beteg találja meg gyógyulását, a luxus vendég pedig szórakozzék kedvére, úgy, hogy egyik igény kielégítése ne esorbítsa a másikat.

Igaz, hogy az újabb időben, különösen Szklénóban a n dicséretes törekvést vehetni észre a berendezés kényelmessé és czélszerűté-tételében.

De ez még mind kevés arra, hogy a megérdemelt nagyszámu vendégek befogadására és azok igényeinek okszerű kielégítésére képes legyen. Erre nézve kellő számu s kényelemmel berendezett helyiségekről kell gondoskodni minél előbb s azokat egy osztályozni. hogy a betegek telepkörétől kellő távra helyeztessék a luxus vendégek telepe és mindegyik telep saját czéljaira szükséges berendezést és kellő felszerelést nyerjen.

A külföldi fürdők példájára hozassék be azon üdvös közszellem, mely rang és vagyonkülömbőség nélkül egymás közelébe vonja a vendégeket, számúzve legyen a kasztrendszer kivált a betegeknek, kiknek üdülését, a gyógykezelésen kívül, nagyban elősegíti a kedélyek egytűvözatala és kasztnélkülisége.

Lezzen okszerű fejelem, mely kötelező erővel birjon kivétel nélkül mindenkre; vetessék vége a ma-

gyar fürdőket vádoló azon visszás, neveltséges eljárásnak, hogy egyes betegek a gyógyszerabályok ellenére önkénylőleg válogathassanak a gyógyulási eszközökben; számúzni kell a fürdőről a zajos dárudókat, lármás éjjelezéseket, melyek a gyógykezelés hátrányára s a müvelt kedélyek megbotránkozására, fájdalom, oly gyakran szoktak előfordulni. Tartassanak be pontosan az esti zárórak, a nappali időszakban is előfordulható egyéb rendetlenségek elkövetését pedig szigoruan kell ellenőrizni bárki irányában is.

Szóval, tartson az igazgatóság oly rendet és fejelemet, minőt a fürdő czélja és reputációja okvetlenül meg kíván s a melyet a müvelt közönség joggal megkövetel.

Mindezeket szükségesnek tartottuk elmondani, mert erős meggyőződésünk, hogy ha fürdőink a fölso-rolt módon mielőbb berendeztetnek, oly kellemes vonzerőt fognak kifejtetni, melynek készségegel engedve fog közönségünk a honi fürdők felé gravitálni.

Megyei fürdőinknél az okszerű újítás annyival inkább is elodázhatlanul szükséges, mert eddigi elzárkozott helyzetük a Bars-, Hontban építendő megyei vasutak által könnyebben hozzáférhetővé válik; ezen időre pedig a legteljesebb apparátussal kell várniok a fürdőközönséget, nehogy ezek ismét és folyton a külföldi fürdőkre utaltassanak.

Budapest, jul. 1-én, 1882.

dr. Sch. J.

Különfélék.

— Lapunk a jelen számmal megkezdette ez év folyamának második felévet, e számot még megküldjük hátralékos előfizetőinknek oly kérelemmel, hogy a lap előfizetése iránt a jövő szám megjelenéséig intézkedjenek, annál is inkább, mivel fölsoleges példányokat nem nyomathatunk s így a jövő számot csak tényleges előfizetőink fogják megkapni.

— Adakozások. I. Balogh János siremlékére, legújabbban Lipthay Ágost ur 5 frtot küldött be hozzánk. Eddigi összes gyűjtésünk eredménye: 49 frt 30 kr.

II. A lévai főgymnázium a laptökéje gyarapítására t. Spanyol Ignác lévai táviró tiszt ur 2 frtot küldött be hozzánk; ezen összeget, — továbbbi intézkedésig a városi hatósághoz tettük át. Ez alkalommal kijelentjük, hogy a főgymnázium javára pénzbeli adományokat szívesen elfogadunk, azokat lapunkban nyugtázzuk s illetékes helyre szolgáltatásukat készségegel teljesítjük.

— Öminenciája az esztergomi hercegprimás jubieluma Lévan is megünnepeletetett. Junius 29 én a plébánia templomban ünnepléses istentisztelet tartatott, melyen Léva város hatósága testületileg megjelenve kegyelettel csatlakozott az egybesereglett hívek azon óhajtatásához, hogy a szeretve tisztelt jubilans főpap, városunk szellemi s anyagi előmozdítója, Isten által éltetve, megérhesse még aranyjubielumát is.

— Fái Fáy Julia asszony, Konkoly Thege József ügyvéd szeretetreméltó neje korai haláláról vettük a következő gyászjelentést: „Konkoly Thege József ügyvéd, a maga, ugyszinte egyetlen kisleánya: Paula, nemkülömben mindét részről ikszlék, testvérek és az összes rokonság nevében, megtört szívvel jelenti, forrón szeretett felejtethlen nejeinek, Fái Fáy Juliának, folyó évi juniushó 24-én, reggeli 4 1/2 órakor, hosszas szenvedés után, életének 29 ik, boldog házasságának 9 ik évében történt gyászos kimúltát. A boldogult hült tetemei hétfőn f. hó 26-án, délután 4 órakor, fognak a evang. reform. hitvallás szertartása szerint Pomázon a családi sírkertben örök nyugalomra

Tárca.

Híres barsiak.

V.

Török János, Pólya József, orvosok.

Török J., öcsese T. Pál superintendensnek, orvostudor, született 1813-ban szintén Alsó-Váradon. A magy. tud. akadémia tagja, még pedig a legregiebbek, vagyis azok közül való, a kik nem sokára az akadémia alapítása (1831.) után választattak tagokká. Részt vett a magyar természettudományi társulat alapításában, melynek tagja s hosszabb ideig titkára is volt.

Feltűnt különösen „A két magy. haza elsőrangú gyógyvizei és fürdőintézetei“ című, 1848-ban megjelent munkája által. Fzzel megalapítója lön a magyar balneográfiai irodalomnak. Az ő koráig, hazai közönségünk csak idegen (latin, német stb.) nyelveken irt munkákból ismerte a magyarországi gyógyfürdőket. Ilyen idegen, jóllehet híres szerzők Wernher György, Cranz János és számtalan mások, még csak e század elejéről is!

Török J. mintegy 80 hazai fürdőnek adta beható és szakszertű leírását úgy, hogy fürdőszeti írónk még most is nem egyszer hivatkozniak a szóban levő, gyakorlati irányu könyvre. Azóta megindult hazánkban is az u. m. „egyedírtai“ része az irodalom eme ágának. Manap már a legtöbb gyógyfürdőnek, jóllehet még távolról sem valamennyinek, külön-külön leírását (monografia) birjuk. Török J. orvostudort, derék földinket mondhatni uttörőnek és így övé az érdem, övé az első palmaág.

A jeles férfiú egyébiránt tanult Selmecezen és Debreczenben s ez utóbbi helyen a költészeti és szónoklati osztályok befejezése után, a bölcsészeti, jogi és hit-tani tudományokat végezte el 1836-ig, a midőn a pesti egyetemen az orvosi pályára lépett, melyet 1841-ben bevégezvén, 1842-ben orvostudori oklevelet nyert.

Ekkor, hogy magát bővebben kiképezze, meglátogatta a bécsi, berlini, londoni és párisi egyetemeket, különösen a müttő sebészetnek szentelvén idejét.

1843-ban Budapesten telepedék le mint gyakorló orvos s ugyancsak a budapesti egyetemen egyszersmind sebészstudori rangra emeltetett. Négy év lefolyta után, a debreczeni ref. főiskola igazgatása által a vegytan és természetrajz tanárává választván, Pestet elhagyá és Debreczenbe ment, hol jelenleg is viseli tanári hivatalát az akadémiai tanfolyamban.

Mennyi ifjú lélek, mennyi tetterő a már 69 éves férfiuban! Nagy szellemének és tevékenységének egyik bizonyossága azon legújabbban (1881.) megjelent, közhasznú könyve is, melynek czime „Népszertű ember-élettan, tanodák s a müvelt közönség használatára.“

Török József az irodalmi térre különben már orvosnövendék korában lépett s azóta többször pályadíjakat nyert.

Irodalmi munkássága következtében, a mint említők, a magy. tud. akadémia, majd meg a budapesti orvosi kar, a budapesti orvosegyesület, a természettudományi s más társulatok tisztelék meg kitüntető okleveleikkel. Meghoztuk, ime, mi is, amivel a tiszteltnék tartozánk!

Pólya József, orvostanár, a magy. akadémia volt rendes s a bécsi orvosi egyesület lev. tagja, a budapesti természettud. társulat s a magy. orvosi egyesület volt r. tagja, született Nagy-Szecsén, Barsvármegyében 1802-ben. Budapesten hallgatva az orvosi tanulmányokat, 1830-ban orvostanárrá lön.

1831-ben kiütvén a kolera, a pesti kórházakban fölötte hasznos szolgálatokat tett s mintán e betegségek körüli tapasztalatait a „keleti pesztisről“ latin nyelven irt munkájában közzétette, a helytartótanács 1832-ben a magyar tenger mellékre küldé, hogy az ottani orvosok előtt fölolvásokat tartson a koleráról.

Visszatérve, a budapesti Rókus kórház másod-orvosává nevezték ki.

Megváln ezen állomástól 1842-ben, a „város liget“ melletti saját telkén magán elmokór-intézetet állított, a mely három évig állott fenn.

Orvosi művein kívül több természettörténeti munkával is foglalatokodott, a gazdaszatot is kedvelte s mint gyakorló orvos köztiszteletben állott, a míg 1873-ban junius 10, a halál kiragadta az élők sorából! — Porhüvelye rendeltetését követé, neve azonban sokáig élni fog!

G. R. *)

Mért ragyog a mai nap? mért árad a lelkesedés itt? A hitatos hívek nagy sokasága fölött? Mért ez az ünnepi disz? mért csillog örömköny az arczon? Áldólag szívben terjed az égi malaszt? S a szent ének bájaitól viszhangzik a templom?!... Szabady zengiezüst évei dallamait!

Luna.

*) Fenti életrajzok vázlatozója szívesen látná s a t. közönség is tün szívesen venné, ha akadnának, a kik e heves lapok hasábjain, a „gyakorlati tereu“ magukat kitüntetőit orvosok életrajzait közölnek, működésüket közelebbről vázolnák. — Hiszen egy Lászlavik Andrásnak, Barsmegré volt tiszti főorvosa, és a vihányai gyógyhelyen hosszú 35 éven át volt fürdőorvosnak, egy Brach F. Benkő L. stb. derék orvosoknak, semmivel sem kisebbek az emberiség javára szóló érdemeik, mint a vázlatokban fölűntetett tudósoké. Vajha óhajunk, ne maradána jámbor óhajunk!

tétetni. Budapest, 1882. évi júniushó 24-én. Béke hamvaira! A Konkoly családot ért eme fájdalmat enyhítse számos tisztelőinek őszinte részvéte.

— **Kitüntetés szomszédunkban.** Őfelsége a király, Lestyan szky Sándor hontmegyei főjegyzőnek, közhasznú és kitűnő tevékenysége elismerésül a Ferencz-Józsefrend lovagkeresztjét adományozta. — Ugyanezen kitüntetésben részesült Kovács Sebestyén József drégel-palánki hely. hitv. egyházkerületi esperes és ipoly-pásztori lelkész, az egyház és népnevelés terén szerzett érdemei elismerésül.

— **A selmezbányai bányászati és erdészeti akadémián** a jövő tanévre a felvétel és beiratás október hó 6-án és 7-én történik. Beiratás és segélyegyleti díj fejében egyszer mindenkorra 10 frt fizetendő, tandíj azonban nem fizetetik. Bővebb felvilágosítást, írásbeli megkeresés folytán, az akadémia igazgatóságától kaphatni.

— **Hymen.** Pfeiffer János, székely-kereszturi tanítóképző-intézeti tanár s lapunk t. munkatársa f. hó 3-ikán vezeti oltárhoz Winkler Zsuzsanna tanítónőt Székely-Keresztúron. Őszinte szívből kívánunk szerencsét és boldogságot az új párnak!

— **Simor János** hercegprímás Őeminenciája, 25 éves püspöki jubileuma alkalmából Székelyvárvára, mint szülővárosa árvaláza részére 100.000, ugyszinte a nagyszombati káptalannak is 100.000 frtot adományozott. — Őeminenciája 15 év alatt mint primás 2.800.000 frtot adományozott jótékony ezélokra. Egy második Pázmán a jótékonyág terén!

— **Hankesz Béla** körjegyző, legszebb férfikorában elhalt f. év június 27-én Garam-Keszben. Tevékeny hivatalnok és jó hazafi volt. Nyugodjék békében!

— **A lévai állami tanítóképzőben** a mult hét folyamán tartattak meg a tanítóképesítő vizsgálatok: — a vizsgára-bocsáttatást kérelmezte 44 tanító és jelölt, ezek közül vizsgára bocsáttatott 39, visszalépett és meg nem jelent közülök 4. vizsgát tett 35, kik közül egy visszavetett, nyolcz pedig részt a vizsga javítására, részint egészbeni ismétlésére lön utalva; a többiek pedig, névszerént: Bulla Sándor, Bieliczky Elek, Hanusz Antal, Korda József, Kovács Sándor, Liszi János, Lindmajer János, Schrank Henrik, Skopál Lajos, Stribl Miklós, Stiaszny Péter, Török Lajos, Zanati Teréz, Vollmann Ferencz, Mazsary János, Bublós Béla, Gál Imre, Gibeles János, Gyurián Alajos, Tarány János, Tóth Ferencz, Tóth Kálmán, Wagner Elemér, Zgnt Péter Bjenik János, Farkas Ákos, Feuer Béla képesítésre ajánlottak.

— **A magyar hitelbank igazgatósága** kereskedelmi kvalifikációval bíró, két magyarnyelvű, keresztény ifjút óhajtott gyakornokul alkalmazni; hír szerént azonban ilyen nem jelentkező, más nemzetiségűt s vallást volt kénytelen elfogadni. E sajnos körülmény is arról tanuskodik, hogy a magyar ifjak a kereskedelmi tért (akademiát) kerülik, s így a szép, jövedelmező állásokat mellőzve: a jogi s egyéb pályák körül oly számban tömörülnek össze, hogy ma-holnap a legképzettebb ifjak existenciája sem lehet biztosítva.

— **Megölte az urát.** Rémes gyilkosságot jelentenek Érsekújvárról, melyet Bereken egy nő követett el férjén. saját vallomása szerént azért, mert férje mult kedden nagyon megverte. A boszúálló asszony megvárta, míg férje elalszik. ekkor aztán ágyához lopódzott s éles fejszével háromszor vágott fejébe, úgy, hogy a fejsze a főt egész az orrig kettéhasította. Ez történt éjfél után 1 órakor. Másnap szerdán otthon rejtegette a holttestet, esütörtökön hajnalban pedig egy taligán a Nyitraig tolt a vízbe lökte. Még az nap kifogták a kapások. — A meggyilkoltat Kiss Istvánnak hívták. A gyilkosság gyanyja mindjárt neje, Prityi Juliannára esett, ki éppen férje véres ruháit égette el, midőn meglepte a rendőrség. Nyár lévén, föltűnt az asszony erős tüzelése a kemenczében s hamar eltávolítván a tüzet, a rendőrség csakugyan véres ruhafoszlanókra akadt. A nő először mindent tagadott, de utóbb ő maga vallotta be mind az elmondottakat.

— **Iparunk az átokszerű csapások hosszú láncolatából nem bír szabadulni,** sőt újabb is szomoruan kell meggyőződünk azon hanyatlásra mutató jelenségből, hogy az „Iparosüggyi Közlöny” pártolás hiány miatt kénytelen: 5 havi élete után megszűnni Szép reményekre jogosított lap volt ez, mely hézagot pótolta a honi ipar sivár területén. De e bukás nem az ő, hanem azok szégyene, kik a sárba süllyedt ipar nyomorúságából szeretnének s tudnának, de nem akarnak fölvergődni. Őszintén óhajtuk e lapnak mielőbbi föltámadását!

— **Lapunk 25-ik számában,** a levelezés 9-ik sorában e szó helyett: „Zágrábban” ez olvasandó: „Zárába”.

— **Rövid hírek.** Az utakról szóló törvény javaslatot az országgyűlés őszi időszakában be fogja terjeszteni a közlekedésügyi miniszter. — **A La Manche esatorna** alatt építendő vasuti alagút készítésével jól haladnak, naponta 25 méternyi furva hatolnak előre. — **Négy élő dedánya** van a német császár családjában; a szerencsés dedunoka, kinek négy élő dedánya van, nem más, mint a Szász-Meiningeni kis hercegnő: Feodora. — **A magyar kormány szándéka,** az országgyűlésnek az őszi ülészakban egy a főrendiház reformjáról szóló nagyfontosságú törvényjavaslatot előterjeszteni; a javaslat szerint a főrendiház körülbelül 300 tagból fog állani. — **A montenegróba** menekült délszláv lázadók visszatelepítésük kérdésében általános bűnbocsánatot, a bonvédségi szolgálókat alól való fölmentésüket és lerombolt házaik fölépítését kívánják. — **Pozsonyban** az első magyar isteni tisztelet júliushó 15-én tartatik meg a plébánia templomban. — **A trónörökös királyi rokonszenvet** tanúsít irányunk-

ban. A nyáron Erdélybe megy vadászni, ősszel Visegrád vidékén rendeztet nagyobb vadászatokot, a telet pedig Budapesten fogja tölteni. — **Ardényi Dezsőt,** a „Pozsonyvidéki Lapok” volt szerkesztőjét, a pozsonyi jogászok aranytollal tisztelték meg. — **Színházegés** volt Rigában e hó 26-án, szerencsére emberélet nem esett áldozatul. — **Alexandriából** távirják, hogy ott a bonyolodott viszonyok miatt 300 nagy kereskedői és 1200 közönséges európai üzletet kellett bezárni. Az országot eddig 45.000 kivándorló hagyta el, ezekkel együtt egy millió frank is elvándorolt az országból. — **Krinó János,** pozsonyi II-od éves joghallgató, hazaellenes pánszláv üzemekben való részvétel miatt, a vall. és közokt. miniszter által a hazai összes tanintézetekből mindenkorra kizárattott. — **Garber János** balassa-gyarmathi szolgabíró, hír szerént megörlült; a nevezett kitűnő hivatalnok volt s nagy tudományú férfiú hírében állott. — **Lobanov** herezeget a ezár véglegesen kinevezte bécsi orosz nagykövetté. — **Az őszi hadgyakorlatok,** melyek Alsó-Ausztriában voltak megtartandók, véglegesen elmaradnak. — **Kairóban** három görög pénzváltót felakasztottak. — **Anglia** nagy katonai előkészületeket tesz Egyiptom ellenében; Franciaország is el van határozva a készülétekre. — **Az orosz nihilisták** közül számos egyént elfogtak. — **Kosztolányi Alajos** pozsonyi ügyvéd lakhelyét Bars megyébe, Nemes-Kosztolányba tette át. — **Guiteau-n,** az amerikai államok elnökének gyilkosán tegnap hajtották végre a halálos ítéletet. — **Hoszter-t** a várpalotai gyilkosság vádjára alól fölmentették; rablási bünténye miatt pedig fgságra ítélik.

Apróságok. Találkozó felelet. — Egy szabadelvű amerikai lelkész közelebb azt tanácsolta híveinek, hogy házaikra vilámláhrítót alkalmazzanak. Egyik jámbor híve elszörnyűködött ez ajánlaton és így kiáltott föl: „Hát akkor mivel verheti majd meg az Isten az embert?” — „Butasággal!” válaszol a lelkész.

Nem ismeria szévillai borbélyt. — Fővárosi vendége volt egy falusi családnak. Társalgásuk közben a zenére is áttérvén, azt kérdi a házigazdától a vendég: „Szereti ön Rossini-t?” — „Ó, igen!” válaszol a gazda. — „Ugy bizonyára ismeri borbélyját is?” kérdi amaz ujjal. — „Bocsánat, uram!” — mentegőzdik a házi ur, — „nem ismerem, mert magam szoktam borotválkozni.”

LEVELEZÉS.

Ipolyságh, jun. 29, 1882.

A Bars tek. szerkesztőségének Léván.

Tóth Béla szintársulata e hó 24-én kezdte meg Ipolyságon az előadásokat H. Dancz Nina asszony vendégszerelése mellett.

H. Dancz Nina, nemkülönbén a társulat több jelesebb tagja a közönség osztatlan tetszését nyerte meg; kár, hogy Thalia templomának oly alkalmatlan helyet választottak, hogy oda, csak egy lerombolt s összedőlt kaszárnya romjain át lehet eljutni, s amellet a közönség a szabad ég alatt ki van téve az idő viszonyosságainak.

Jövő hó 6-án a társulat Tatára utazik.

E hó 27-én Ipolyságon egy Neuschütz K. nevű, állítólag vagyonbukott kereskedő kéregetett házról-házra; egy, a helybeli rabbi által kiállított igazolványt mutogatván. Dr. Jelsik orvosnál is megfordult; az orvos ugyan is a mint hazuról eltávozott, a leleményes egyén bement az orvos nejehez s előadta, hogy az orvos ural meg egyezett, mikép a varrógépet ráfizetés mellett kész újjal becsereelni. Az asszonynak föltűnt a dolog, mivel az orvos ur nem közölte vele abbeli szándékát, mintha a varrógépet be akarná cserélni, s ez okból a Neuschütz föl hívásának nem tett eleget, hanem elküldte őt, s elmondta később hazatért férjének: ami történt. Ez roszt sejtven, a szédelgőt följelentette a hatóságnál, s ez az ípsztét elfogta, most a megyei börtönben ül; szabadon bocsáttatásáért — hír szerént — több helybeli lakos eszedett, azonban eredménytelenül.

Az ipolysághi és környékbeli intelligencia e hó 28-án kitűnően sikerült erdei mulatságot rendezett, a melyen az intelligens osztály legnagyobb része jelen volt.

Az első négyest 28 pár táncolta. Este a tánc a megyeház nagytermében folytatott. r. l.

Füldői levelek.

Midőn az 1482-ik évszámot jegyzette fel a kalendariumiró, Hontmegye Kiszlovicza a község lakossága azon év június 7-én beszüntette munkáját, ünnephez készült.

A várva-várt nagy ünnep megérkezett, a gondviselés megőrizte a falut minden csapástól; reggeli 4 órakor a falu harangja megszólalt, mindenki felkelt, imádkozott, hálát adva Istennek, hogy megengedte nekik érni e napot; kitisztogatva házaik, felékesítve annak falai; legjobb köntösüket vették magukra, hogy a test is érezze azt, hogy ünnep van a háznál.

A község érdemes birája össze hívatta az egész népet, figyelmeztetve őket a rendre, figyelmeztetve a tiszteletre, melyet kifejezni tartoznak az iránt, kit ma községükbe várnak.

Az ezen időben élő zirczi apát: Zaráy Piusz egy alkalommal fogadást tett, hogy minden ötödik évben meglátogatja a kis községet, hogy a körmenetet ő rendezze, és az istentiszteletet ő végezze.

Be következett tehát a várva várt nagy nap. Örömmel várta a jó nép főpásztorát és földes urát, mert ő rendesen istentiszteletet végzett, prédikált, biztatott, tanított, vigasztalt, keresztelt, esküdtetett ifjakat, tartott ezüst, aranyenyegzőt és ha a gondviselés ép akkor az élők közül valakit magához hívott, el is temette őt.

Kilencz órakor megszólalt a kis templom harangja,

áhitatra hiva a híveket. A község birája elől ment pálczával, majd az előjáróság, utána az öregek, közép idejűek és ifjak, utána a nők kettős sorrendben, lehető esend-, rend- és ihletettséggel vonult a falu népe a templom elé.

Midőn a jó, öreg főpásztor a templom ajtajában meglátta a nép, letérdelt, imádkozott. A jó öreg pástor meglátta őket, végig vezetve zászlókkal a falu utcáján; visszatérve a templomba, fellépett a katedrába s szép beszédet mondott, figyelmeztetve híveit a munka, takarékoság és szorgalomra, használva az irás szavait: ki mint vet, úgy arat. Mert ő úgy látja, hogy a földművelők e helyen a földművelésnek csak kezdetleges fokán állanak.

Haladni kell — mond a jó öreg — mindenben, és ő úgy látja: hogy az erkölcsi életben a jó tett a mindenható előtt kedves. Az ember két részből áll — mond a jó öreg, — testből és lélekből; a lélek Istené áldozunk kell tehát Istennek. De azért a test is meg kívánja a magáét, a táplálékot, melyet a föld ad, a föld terem; de ha azt akarjuk, hogy teremjen, — azt művelni, még pedig jól művelni, illetőleg jól szántani kell.

Itt pedig szántotok ugyan, óh! de rosszul, és hogy el ne felejtkezzetek szavaimról: felejtsetek el a falutoknak Kiszlovicza a nevét és nevezétek azt Szántó-nak, hogy ennek kimondásakor mindég lebegjen előttetek öreg pástorotok szava: „ki mint vet, úgy arat.”

Igy lett Kiszloviczából Szántó, melynek savanyvíz forrása, illetőleg vize országhírű.

Szántó, 1882. június 16-án.

Pólya Lajos.

Tanügy.

Tanári jubileum.

Június hó 26-án ünnepelte meg a lévai nagy gymnáziumi ifjuság szeretett igazgatójának, ft. Szabad Gyula urnak 25 éves tanári jubileumát.

Reggel ünnepélyes hálaadó isteni tisztelet volt, melyen az ifjúsággal az egész tanári kar megjelent. A templomból az ifjuság az ünnepelt lakása elé sorakozott, hol legelőször a tanári kar részéről üdvözöltették, majd az ifjuság fejezte ki őszinte háláját és tiszteletét ének s üdvözölőbeszéd által. Szép volt látni az ifjak arczán azon meghatottságot, midőn az ünnepelt közöttük megjelenve, megköszönte az iránta tanusított hálanyilvánulást s szívhez szóló szavakban lelkesítte őket az erény-, valódi műveltség- s munkaszeretre.

Később megének főspánja, mltságos Máláth István ur jelent meg nála a város polgármesterével s átnyújtá neki a tanítás terén, de főleg az énektanítás körül szerzett érdemeinek elismerésül Trefort Ágoston ő nméltóságának üdvözlő sorait. Hasonlókép üdvözöltetett a helyb. képezdei tanári kar, a sz. Vinczéről nevezett nővérek és számos tisztelő által.

Este az ifjuság „A két Péter” című történeti énekes vigjátékot adta elő a fogadó nagy termében. A tereu zsufolásig megtelt a legválogatottabb közönséggel, mindenki feszült kíváncsisággal várta az ifjak zsenge mutatványát. Az előadás szabatossága, az ifjak szép és érthető beszéde s otthonossága meglepő volt.

E szép eredmény ntiszt. Frank Ferencz főgymn. tanár ur érdeme, ki az előadás rendezésében ügyes tapintattal s fáradhatlan buzgalommal működött s így az ünnepély emelését nagyban elősegítette.

A színdarab folytán előadott szebbnél-szebb szólo, duette, terezett s karénekeket élvezteit hallgatta a közönség. Hallottuk ez ifjakat máskor is énekelni, szépen összhangzó énekeik által mindig dicséretet érdemeltek, de ez alkalommal a közönség a szó teljes értelmében el volt ragadtatva.

A szini előadást társas vacsora követte, melyen közel 130-an vettek részt. Városunk derék polgármestere ngs. Mácsay Lukács ur igen ékes szavak kíséretében emelt poharat az ünnepeltre, mire ez egész meghatottan köszönte meg azon nagyszerű megtiszteltetést, melyben ő ez alkalommal részesült s kinyilatkoztatá, miszerént Lévához őt már annyi szép és kedves emlék köti, hogy szerencsésnek fogja magát érezni, ha minél hosszabb ideig vezetheti s oktathatja e város ifjuságát az erény s tudomány ösvényén.

Vacsora után az ifjuság tánczra perdtült, s éjfél után két óráig a legkedélyesebb hangulatban maradt együtt az egész társaság. Adja az Eg. hogy idő Szabad Gyula ur, még sokáig köztünk maradjon s szaporíthassa azon érdemeit, melyeket egy a gymnasium körül, mint személyes szép tulajdonai által a társadalmi tereu is rövid hét esztendei ittléte alatt szerzett magának!

B. E.

Vizsgálatok.

Június 27. és 28-án tartattak meg Léván a sz. Vinczéről nevezett nővérek vezetése alatt álló leányiskolákban a vizsgálatok, igen szép és elismerést érdemlő sikerrel. A vizsgálatokon igen sok szülőt s érdeklődőt láttunk s mindannyian megelégedve távoztak.

Lapunk szük keretét meghaladja a részletes leírás; még sem hallgathatjuk azonban el ama hazafias szellemek fölemlítését, mely az előadott szavalmányokon s énekeken visszatükröződött, és ama kiváló gondot és figyelmet, melyet a helyes magyar kiejtésre s szabatos gondolat-kifejezésre fordítottak, mi főleg a nővendékek földrajzi és történelmi feleletein látszott meg. Meglepő volt azon bő ismeret, melyet a növendékek különösen Barsmegyéről tanusítottak.

Megtekintettük a kézimunka kiállítását, hol sok szép

és izléses dolgot láttunk, de ezek fölött itéletet mondani nem merünk, csak a hozzáértő hölgyek elismerő nyilatkozatai után állíthatjuk, hogy a női munkák minden ágában kitűnő haladást és eredményt mutatott föl a tanintézet, mi mindenesetre azon kitartásra és szorgalomra mutat, melyet a jó nővérek a gyermekek tanítása körül tanúsítanak.

Iskolai értesítők Bars megyéből.

Beküldettek hozzánk a körmözbányai főreáltanoda, a lévai nagygymnázium és a lévai r. kath. leánytanoda értesítői, melyekből közöljük a következő adatokat:

I. A körmözbányai főreáltanoda tanulóinak száma a lefolyt tanévben volt: 185.

Az érettségi vizsgálatok f. évi május 2, 3 és 4-ik napjain tartattak meg, e vizsgára jelentkezett 19 tanuló; az érettségi vizsgák eredményéről csak a jövő évben tétetik majd jelentés. Van az ifjúságnak terjedelmes könyvtára, ezenkívül n. n. „Toldy kör“-e. Ösztöndíjat ketten élveztek, egyik 60 frtot, másik 120 frtot. Iskolai takarékpénztára is van a tanulóknak, kik közül 118 tanuló az 1880/1 tanév végén összes betéte: 345 frt 88 krt tett. Az intézeti alumneumban 6 frt 92 krba került egy-egy tanuló élelmezése. Tanárok száma: rendes 18, rendkívüli 4. A tanszerek értéke több mint 12,000 frt értéket képvisel. A jövő tanévre f. évi augusztushó 28-án kezdődnek a félévek. Félévételi díj: 2 frt 10 kr., könyvtári s értesítői díj: 1 frt 50 kr., tandíj: 12 frt, két részletben s előlegesen fizetve. Az intézet multjáról s egyebekről kimerítő leírást találni még a nagy gondnal egybeállított Értesítőben. Az intézet igazgatója: Schröder Károly.

II. A lévai kegyes-tanítórendi nagygymnázium 5 osztályát az elmúlt tanévben 204 rendes tanuló látogatta; kik közül 17-en a következő ösztöndíjakban részesültek: 100 frt, 67.20 frt, 63 frt, 120 frt, 87.50 frt. A taneszközök az idén jelentékenyen gyarapodtak. Az idei tanév június 29-én ünnepélyesen befejeztetett. A taneredmény a kimutatott táblázatok szerint teljesen kielégítheti a szülőket. Tanárok száma az 5 osztályban: 6 kegyesrendi áldozár és 3 világi. Az értesítőben jeles értekezést talál az olvasó „Korunk szelleme s a házi nevelés“ czímen, Frank Ferencz k. r. tanártól. A tanévben követett tanterven s egyéb közleményeken kívül érdekes adatok sorolatnak még föl a nagygymn. legközelebbi multjából. Az intézet félévi igazgatója: Szabady Gyula k. r. áldozár.

III. A „Paulaiszt. Vinczéröl“ czimzett nővérek lévai r. kath. leánytanodájában a jelen évi növendékek száma: 267, ezek között 212 r. kath., 9 helvét hv., 15 ág hv., 31 héb. hh., helybeli: 229, vidéki: 38. Az intézet áll: 1 óvodából s 5 elemi osztályból, ezek vezetésére van: 2 óvónő és 3 tanítónő. A nem kötelezett tárgyak tanítását 2 világi teljesíti. Az intézet igazgató tanítónője: S. R. Baross Mechtildis.

Az iskolai takarékpénztárak köréből.

Az év vége felé lévén, alkalmat veszek magamnak, hogy e lapok becses hasábjain ismét a gyakorlatból merített tapasztalatnak kifejezést adjak. Többet ér ez száz theorianál. — Ime tehát adom.

Osztályomban a lefolyt évben 94 tanuló közül az iskolai takarékpénztárban 36 tanuló megtakarított 38 frt 85 krt.

Az iskolai takarékpénztárak kezelésénél az elmúlt évben különösen e kérdésekre irányzám figyelmemet: Hol vették a tanulók a pénzt, mire fordítják azt az iskolai takarékpénztárból, történik-e vele visszaélés, a kezelésnél kellemetlenség?

Ezekre felelhetem, hogy mint annak előtte, ugy most is voltak osztályomban olyan tanulók, a kik szüleiktől zsebpénzt, rokonaik-, vagy másoktól ajándékpénzt, vagy valamely szolgálatokért jutalomdíjt kaptak, sőt olyanok is találkoztak, a kik azért kaptak pénzt, hogy azt a takarékosra való szoktatás szempontjából betegyék, hogy a józan takarékoság erényét az iskolában jó eleve, zsenge korukban megtanulják s idővel a társadalomnak hasznos tagjaivá váljanak, — nem pedig proletárokká, — hogy az életben szükségét ne szenvedjenek, hanem inkább jólétnek örvendjenek, hogy ne csak magukon, de másokon is segíthessenek, hogy végre a közügyért áldozzanak.

Miután megmagyaráztam nekik az iskolai takarékpénztárak nemes czélját, egész készséggel tették oda pénzeiket. Olyan, a ki a pénzt lopta volna, nem tapasztaltam, pedig 5 év alatt, mióta ez intézményt behoztam, megeshetett volna; mert hisz visszaélés sok dologgal, még a legszentebbel is megtörténhetik. De abból azért az még sem következhetnék, hogy egy-két visszaélésért ejtsük el az egész ügyet; mert ez épen annyi volna, mint az, hogy az írás-olvasást se tanítsuk, mert annak tudása némely emberre nézve veszélyessé is válhatik, mert váltót írta alá, holott ezt írás-olvasás tudása nélkül nem tehetné. És mégis ugyan kinek jutna az eszébe, hogy az írás-olvasás ne ta nittassék?

A betevők közül az egyik kalapot vétetett magának, a másik, a kinek 7 frtja volt, a lakbérhez járult vele, a harmadiknak szülsége odanyilatkozott, hogy azért rakatja be az iskolai takarékpénztárba a pénzt, hogy idővel takarékos ember váljék belőle stb.

A kezelés így történik: Midőn a tanuló pénzt hoz, ironnal bejegyzem. Minden hétfőn d. e. 10 óra után, az ugynevezett korrepetíció előtt, vagy a tanítási idő előtt a főkönyvbe és a tanulók ivére tollal rávezetem, mi oly gyorsan történik, hogy körülbelül 5 perc alatt elvégeztem a munkát. Mikor a tanulóknak 5 frtja van,

beteszem nevére az első hazai takarékpénztárba, ezenfölül az összezt is, ha 5 frtra rug.

A betétet szülei kívánatára kiadom, mit a kivételi főkönyvbe és a tanuló betéti ivén a kivételi rovatba följegyzek és azt végleg magamnál tartom.

Ily eljárás mellett lehetetlen, hogy kellemetlenség forduljon elő.

Természetesen, hogy ez még mind nem elég, de kell, hogy a tanító néha időt szakítson magának arra is, hogy a takarékoság erényéről beszéljen tanítványainak, legcélszerűbb ezt valamely alkalmas olvasmánnyal összekötni.

Már ötödizben tartottam osztályomban az iskolai takarékpénztárt, de csak jót mondhatok felőle. Nagyon sajnós azonban az, hogy lassan terjed, pedig az első orsz. tanítógyűlés a lehető legjobb véleményt mondotta felőle. Vigasztal azonban az, hogyha bár lassan is terjed, de megvalósulásához biztos léptekkel halad. A mi pedig halad, az el nem marad. Isten velünk!

Budapesten.

Kálnay Nándor, f. v. vezető tanító.

Közgazdaság.

A magyarországi 322 takarékpénztár 1881-ik évi főmérége:

Vagyon.	forint
Készpénzben december 31-én	8.934,482
Bank- és hitelváltókban	112.907,799
Jelzálogi köcsönben	87.327,581
Kötvény	17.026,174
Előleg és kézi zálogban	8.273,514
Ertékpapirokban	72.801,148
Ingatlanok értékben	10.511,691
Adósoknál	16.141,105
Vegyesekbe	4.651,394
	<hr/>
	338.574,888
	forint
Befizetett részvénytőke	20.358,691
A t. tartalékalap és %-a	5.794,906
Különleges tartalékalap	8.319,456
Nyugdíjalap	1.164,095
Betét és tőke kamata	284.062,875
Kamatkozó pénztári jegy	1.000,700
Folyó számlákban	3.614,195
Visszeszámitolás	4.674,595
Hitelezők	2.004,690
Vegyesekbe	1.712,761
Nyeremény-egyenleg 1881-ben	5.867,924
	<hr/>
	338.574,888

Irodalom és művészet.

— **A Magyar Regény-Csarnok** XXIV. füzete a legérdekesebb, kellemesen szórakoztató tartalommal most hagyta el a sajtót. Ismételve ajánljuk e díszesen kiállított s valóban érdekes közleményeket tartalmazó s páratlanul olcsó folyóiratot t. olvasóink figyelmébe; alig van hasonló vállalat, mely inkább megérdemelje a legmelegebb támogatást. Előfizetési ára a heti füzetekben (á 12 kr. csak) megjelenő folyóiratnak egész évre 6 frt, félévre 3 frt. Előfizetési pénzek Aigner Lajos budapesti könyvkereskedőhöz vagy Wilckens és Waidl kiadóhivatalába (Budapest koronaherceg-utca 3.) intézendők.

— **Az Ország-Világ** XX. füzete megjelent. Üdvözlünk az új szerkesztőt, ifj. Abrányi Kornélt, kinek neve garanzációt nyújt arra, hogy az Ország-Világ csakhamar betölti azt a helyet, melyet a külföldi képes lapok bitorolnak. Az új füzetben egy helyes reformot látunk, t. i. a különféle rovatok alatt a kiválóbb napi események, ügyes kivonatolásban, kitűnő tollra valló stílusban vannak megemlítve. E lap megérdemelné, hogy minden magyar család asztalának díszé legyen. Előfizetheti Wilckens és Waidl kiadóhivatalában, Budapest, Koronaherceg-utca 3. sz. Előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt, évnegyedre 2 frt 50 kr.

— **Öngyűved** (Knorr Alajostól. Kiadja ifj. Nagel Ottó Budapest.) E közlansznu műnek megjelent a 3-ik és 4-ik füzete, érdekes és gyakorlatias irányu, gazdag tartalommal.

— **Bajza József irodalmi munkássága.** Irta: Csébi Pogány Kornél. Érdekes, vonzó modorban írt és alapos szakképzetiségről tanuskodó tanulmány, mely Bajza József jeles költőnek a magyar irodalom terén tanusított munkásságával belátoan foglalkozik. Az egész füzet negyedréte alakban csak 34 oldalra terjed, melyben a tartalom gazdagságáról alkalmunk volt meggyőződni. Ajánljuk a művelt közönség figyelmébe. E füzet különösen a költészet és irodalomtörténet kedvelőire nézve kiváló érdekességgel bír.

A **Regényvilág** e kiváló szépirodalmi folyóirattól megjelent a 18-ik és 19-ik füzet. Jeles és bő tartalom tekintetében, a mit már többször volt alkalmunk jelenteni, e vállalat fölülmúlja összes szépirodalmi vállalatainkat. Az újabb füzetekben folytatásait veszszük Jókai Mór „Egy játékos, a ki nyert“ cz. legújabb és megkapó részletekben gazdag regényének. A Regényvilág valóban oly tömegét nyújtja a legjelesebb szépirodalmi olvasmányoknak szinte megfoghatatlan olcsó áron, hogy olvasni szerető művelt nő- és férfi-közönségünknek jobbat ennél éppenséggel nem ajánlhatunk. Évenkénti 6 forintért egész tőrházat nyújtja a honi és világirodalom legjelesebb regényeinek és közleményeiben mindenkor a legmagasabb irodalmi niveauu törekszik megmaradni. A most megjelent füzetekkel e lap II-ik évfolyamának 3-ik negyedévi folyamát zárja be és figyelemzeti előfizetőit, hogy a 4-ik évfolyamára előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek. Ismételve melegen ajánljuk e becses lapot olvasóközönségünk figyelmébe és hatóságos pártfogásába.

Színészet Léván.

Szombat (június 17.) H. Dancz Nina asszony jutalomjátékául: **Korona és vérpád**, történeti dráma Hugó Vikortól. A darab három fő alakjának élet-és történeti lejártszása igen sok feltételt köt ki a színés iránvában; mindegyik önállóan nagy jellem, különmemű tulajdonokkal, melyeknek plasztikai ábrázolása színészi talentom nélkül lehetetlen. Szerencsére, mindenik szerep talentommal volt lejártszva. VIII-ik Henriket, a kéjvágyó, ledérszerelmű és nejeinek vétét szomjazó angol királyt tartós érdekeltséggel szemléltük Bárdy játékában. Aranyossy ez alkalommal,

Ethelwood hercege szerepében, arról győzötttetett meg bennünket, hogy a drámaiszakban is képes jó hatással működni. Hovard Katalint, e nagyszabásu karaktert a jutalmazott művésznő kezelte. H. Dancz Nina asszony történeti hűséggel szép Katalin volt, bájos megjelenését művészi játékanak szépségével koronázta. Szép és kedves volt mint egyszerű polgárleányka, szerelmének tapadó mézével csüggött kelvösen, az inkognitó hercegen, kinek magas állását edesen sejteti a női hűség, mely később a nagyzás mániáját oltja keblébe; — ekkor határtalanvá válik nagyravágyása, sirba taszítja a hű kedvest, neki egy herceg már kevés, ő királynő akar lenni minden áron; e vágya is teljesül, de a régi kedves előtünése folytán bakó kezébe kerül a koronás királynő feje. Az események rohamos fejlődésében érdekes izgatottsággal kísértük Katalin szerepét, melyben H. Dancz Nina asszonyt tapsokkal és többszöri kihívással jutalmazta a nagyszámu közönség.

Vasárnap (június 18.) Harmadszor adatott a Czipra nyomorúság. Mint a korábbi két alkalommal, most is sikerült e becses színmű előadása, melyben Esztert szép számu közönség előtt H. Dancz Nina asszony adta szellemes rutinnal. — Taps volt elegendő.

Hétfő (június 19.) Olivettlakodalma, operette 3 felvonásban. Kedélyes darab, melyben Ifj. herceget Aranyossy Gyula, Marvezsolt Deák, Merimákot Aranyossy J. sikerrel adták. A csinos Olivette-t Kohay Etel, Batild grófnőt Aranyossy-né jól személyesítették, énekükkel pedig jó hatást gyakoroltak.

— **Kedd** (június 20.) H. Dancz Nina asszony bucsufelléptével, Sardou Vájljunk elczimű kitűnő vigjátéka adatott. Tóth Béla igazgatót (Des Prunelles) szerepében jó színésznek találtuk, korrektséggel és szaloni eleganciával játszott; sajnáljuk, hogy ez ideig alig egypárszor volt alkalmunk őt a lévai színpadon láthatni. A darab főszemélye Cyprienne, s ennek szerepében az előadás főszereplője H. Dancz Nina asszony volt, kinek működésével egy élvezetes jellem vigjátékban gyönyörködtünk. Elragadóan kedves volt a művésznőnek minden szava, arczjátéka és taglejtése; a női gyöngesség jellemző kitörései, az ezekből származó örökös összetűközés, s a férje által jól kicsinált legyőzöttség és megjavulás fokozataiban fűszeres elevenséget és jóízű komikumot fejtett ki. Érdekes játékaival szívből jövő, derült nevetésre hangolta a közönséget, mely tapsokkal és többszöri kihívással jutalmazta a távozó jeles művésznőt. Bárdy a férjjeletet, Adhémart találoan jellemezve s jó hatással játszotta.

Szerda (június 21-én) Aranyossy Gyula jutalomjátékául: **Kavár**, bohózat 3 felv. Csiky Gergelytől. Az élénk bohózat előadásában leginkább a jutalmazott, Aranyossy Gyula tűnt ki a gyógyszerész szerepének jó színezése által. Utána Deák ott kell említenünk, mint gyógyszerészegédet. Berzsenyi Margit (Mariska), Aranyossy Gizella (Lilly), Berzsenyi né (Brigitta), és Arday Ida (Czili), mindannyian dicséretet és tapsot érdemeltek. Csobanczi (Achilles) és Bárdy (Oszkár) szintén ki-tűntek eleven játékkal.

Csütörtök (június 22-én) a lévai főgymnázium javára H. Dancz Nina asszony szíves felléptével a Csók eredeti klasszikus vigjáték adatott. A szorongásig összeszerelt közönség előtt szép sikerrel játszott mindegyik szereplő. — E darabbal véget ért a szintársulat itt időzése. Előadás végeztével a társulat néma képletben vett búcsut a lévai közönségtől.

Lévai piaci árak.

(Rovatvezető: Kónya J. városi kapitány.)
 Buza: mmázsája 10.20—10.70 kr. Rozs: 7.50—8.— kr. Arpa: 6.50—6.80 kr. Zab: 9—9.50 kr. Kukuricza: 8.— kr. Köles: 5.— kr. Burgonya, kilója: 4 kr. Szilisz: 100 klg. 26 frt. Zsemleliszt: 24 frt. Kenyérliszt 20 frt. Dereze: 11.50 kr. Kenyér: fehér kilója 14—16 kr., barna 10—12 kr. Buzadara: mu. 20—28 frt. Borsó: 12 frt., Lencse: 12 frt. Bab: 9.— kr. Köleskása: 12 frt. Hajdina: 14 frt. Arpakása: 20—24 frt. Ujbor hl. 9—10 frt. Óbor: 14—15 frt. Sör: 12 frt. Szalonna: klg. 84 kr. Disznósír: 88 kr. Marhahús: 44—48 kr. Borjúhús: 44—48 kr. Disznóhús: 70 kr. Faggyu: 56—60 kr. Gyertya: 64—72 kr. Szappan: 48 kr. Széna métermaúsánként: 2 frt 50 kr. Repeceolaj: 48 frt. Lenolaj: 60 frt. Bikkfa öle: 10 frt. Cserfa: 11 frt. Tölgyfa: 8—9 frt. Fenő: köbmétere 8 frt. 20 kr. Zsindely, 1.00 drb 9 frt 50 kr. Deszka párja 80-90—1 frt 20 kr. Lézai párja 24 kr. Napzsám: férfii ellátás nélkül 50 kr., ellátással 35 kr.; nő ellátás nélkül 40 kr., ellátással 25 kr.; gyermekek ellátás nélkül 30 kr., ellátással 20 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

Hirdetés.

3020. sz. **Árverési hirdetmény.**

Az ipolysági kir. törvényszék területén Alsó-Fegyvernek község határában fekvő, és ezen községi 184. sz. tjkvben Kovács Sándor végrehajtást szenvedő és neje **Jakab** Zsófia közös tulajdonú I. 1. sorszám 27. hrsz. alatt felvett ház és udvar **Well és Hatzinger** bécsi kereskedő czég végrehajtató részéről **150 frt** tőke és járulékaik kielégít se végett végrehajtás alá vonatván, 1882. évi **augusztus hó 28. napján d. e. 10 órakor Alsó-Fegyvernek** község házánál tartandó nyilvános árverésen becsáron alul is el fog adatni.
 Kikiáltási árak a fentebbi I. 1. sorszám alatti ház és udvarnál a **425** frtban megállapított becsár szolgálat.
 Bánatpén ul az egyes kikiáltási áraknak 10%-ja letendő.
 A vételárnak felerésze 45 nap alatt, másik felerés e 90 nap alatt az árverés jogerőre emelkedésétől számítva fizetendő.
 Az egyidejűleg megállapított árverési feltételek hivatalos órák alatt, a tkvi hatóságnál, és az Alsó-Fegyvernek község elöljáróságánál megtekinthetők.
 Kir. törvényszék tkvi hatósága.
 Ipolyságon, 1882. évi április hó 12-én.

SZOKOLY KÁROLY tkvvezető